

Gróf Esterházy János (*1901. március 14., Nyitraújlak – †1957. március 8., Mírov)

A magyar kisebbség egyik fő politikai képviselője az első Csehszlovák Köztársaságban és a Tiso-féle Szlovák Köztársaságban. A politikai életbe a 30-as évek elején kapcsolódott be, s röviddel rá 1932. december 14-én megválasztották az *Országos Keresztényszocialista Párt (OKSzP)*, a csehszlovákiai magyar kisebbségi politikai színtér egyik jelentős parlamenti pártjának elnökévé. Pártelnökként megerősítette az OKSzP ellenzéki politikai irányzatát, védte a keresztény-konzervatív értékek fokozottabb hangsúlyozásának a szükségességét, súlyt fektetett a szociális kérdésekre és sürgette a csehszlovák állam decentralizálását, illetve Szlovákia autonómiának a létrehozását, valamint Kárpátalja autonómiának megvalósítását.

1935 tavaszán a kassai választókerületben nemzetgyűlési mandátumot szerzett. A Csehszlovák Nemzetgyűlés Képviselőházában aktív szóvivője volt a magyar kisebbségnek. Tagja volt a költségvetési, alkotmányjogi, külügyi és földművelésügyi képviselőházi bizottságnak. 1935 decemberében mindkét kisebbségi magyar parlamenti párt, az OKSzP és a *Magyar Nemzeti Párt (MNP)* törvényhozóinak klubjában támogatta Beneš Edvard akkori külügyminiszter köztársasági elnökké való megválasztását, aki saját maga kereste fel ez ügyben Esterházyt, mint a demokratikus politikai elveket védő politikai párt vezetőjét. A magyar kisebbségi pártok konstruktív fellépését az elnökválasztáson az újonnan megválasztott Beneš elnök nagyra értékelte, titkára közvetítésével Esterháznak címzett üzenetében köszönte meg közvetlenül az elnökválasztások után a magyar pártok „lovagiasságát, őszinteségét és egyenes magatartását”. Ettől a pillanattól Esterházy János volt az egyetlen magyar kisebbségi politikus, aki Beneš személyében közvetlen kapcsolatban állt az ország hivatalos magasrangú képviselőjével. Beneš 1936 szeptemberében javasolta Esterháznak, hogy tárca nélküli miniszterként lépjen be a kormányba, azonban Esterházy ezt visszautasította.

1936. június 21-én a két kisebbségi magyar parlamenti pártból létrehozott *Egyesült Magyar Párt (EMP)* ügyvezetőelnökévé választották. Mint az EMP egyik vezére részt vett Hodža Milan miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokon, amelyeken a magyar kisebbség kérdésének a német kérdéssel való egyenrangúsítását követelte. Ezekre a tárgyalásokra viszont csak 1938-ban került sor és nem vezettek eredményre. Nagy szerepe volt abban, hogy az első köztársaság végzetes hónapjaiban 1938-ban nem kellett a csehszlovák kormánynak az ország magyarlakta területein szükségállapotot kihirdetni.

Az 1939-ben megalakult önálló szlovák állam idején az egyetlen megengedett kisebbségi magyar pártnak, a *Szlovenszkói Magyar Párt* elnökeként képviselte a szlovák területen az első bécsi döntés után maradt maradék magyar kisebbséget. 1942. május 15-én azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy a Szlovák Köztársaság parlamentjének 87. ülésén egyedüli képviselőként nem szavazott arra az alkotmányjogi törvényjavaslatra, amely szentesítette a szlovákiai zsidók deportálását.

A háború után Husák Gustáv, az akkori szlovák belügyi biztos letartóztatta és kiadta az NKVD-nek, amely 1945. július 29-én elhurcolta a Szovjetunióba. Egy évvel később, 1946. június 24-én kikonstruált vádak alapján a szovjet bíróság Moszkvában elítélte tízéves kényszermunkára a GULAG táborokban. Közben 1947. szeptember 16-án a pozsonyi Szlovák Nemzeti Bíróság *in contumaciam* hazaárulás vádjával halálra ítélte. 1949. április 20-án a szovjetek átadták a csehszlovák hatóságoknak. 1950-ben a halálbüntetési ítéletet életfogytiglani, majd 1955-ben pedig 25 évi szabadságvesztésre enyhítették. A mírovi börtönben halt meg. Amíg 1993-ban az Oroszország Legfelső Bírósága rehabilitálta, addig a Szlovák Legfelső Bíróság egy évvel később visszautasította az Esterházy-per újra tárgyalását.

(1901, Nyitraújlak – 1957, Mírov)

Meghívó

Gróf Esterházy János
halálának 60. évfordulója alkalmából
2017. március 5-én Prágában megrendezésre kerülő
jubileumi megemlékezésre

Az Esterházy János Társulás az Emberi és Keresztény Értékekért

szeretettel meghív minden tisztelt érdeklődőt

**Gróf Esterházy János halálának 60. évfordulója alkalmával
2017. március 5-én Prágában megrendezésre kerülő
ünnepi megemlékezésre**

A rendezvény fővédnöke

PETŐ TIBOR ŐEXCELLENCIÁJA,
Magyarország prágai rendkívüli és meghatalmazott nagykövete

AZ ÜNNEPI MEGEMLEKEZÉSEK PROGRAMJA

- 11:00 Koszorúzás Esterházy János emléktáblájánál
A kommunizmus áldozatainak emlékművénél a Motoli-temetőben,
beszédet tartanak: **MALFATTI ROBERT ÚR**, Esterházy János unokája,
PÁNCZÉL KÁROLY EXCELLENCIÁS ÚR, az Országgyűlés Nemzeti
Összetartozás Bizottságának elnöke, **LEO ŽIDEK ÚR**, a Csehországi
Politikai Foglyok Konföderációjának alelnöke, a csehországi
magyar szervezetek képviselői
(Prága 5, Plzeňská u. 233)
- 12:30 Magyar nyelvű szentmise Esterházy Jánosért a Szent Henrik-
templomban. Főcelebránsa **CSERHÁTI FERENC**, a külföldi magyarok
lelképásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti segéd-
püspök. Cseh nyelvű prédikációt mond **ZDENĚK WASSERBAUER**,
a Prágai Főegyházmegye általános helynöke
A **MILLE DOMI** kórus fellépése
(Prága 1, Jindřišská u. 30)
- 13:30 Megvendégelés a templommal szemben lévő parókián
- 15:00 Megemlékezés a Prágai Magyar Intézetben
(Prága 1, Rytířská u. 25-27)

Támogatók:

Magyarország Miniszterelnökségének Nemzetpolitikai Államtitkársága,
Rákóczi Szövetség, Budapest, Szövetség a Közös Célokért, Pozsony, Rákóczi Alapítvány, Prága

A megemlékezés programja a Prágai Magyar Intézetben

15:00 A magyar és a cseh Himnusz eléneklése

Megnyitó beszéd – **Kocsis László Attila**,
az Esterházy János Társulás az Emberi és Keresztény Értékekért
elnöke

Ünnepi beszédek:

Karel Schwarzenberg ŐEXCELLENCIÁJA,
a cseh Parlament Képviselő Háza Külügyi Bizottságának elnöke,
Németh Zsolt ŐEXCELLENCIÁJA,
a magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke,
Lebovits Imre, holokauszt túlélő
Duray Miklós, a Szövetség a Közös Célokért elnöke

15:50 Kávészünet

16:20 A többi fővendég üdvözlő beszédei:
Martényi Árpád, a Rákóczi Szövetség alelnöke és az Esterházy
János Emlékbizottságának elnöke
József Przywara, a COEXISTENTIA Politikai Mozgalom elnöke
Rákóczi Anna, a Cseh-és Morvaországi Magyarok Szövetségének
elnöke
Csémy Tamás, a Rákóczi Alapítvány kuratóriumának elnöke

16:50 **Tóth Endre** történész, a Károly Egyetem tanárának, a prágai
Közgazdasági Tudományegyetem kancellárjának előadása
Esterházy János életpályájáról és koráról

Zárszó – **Kelemen Gertrúd**, a Prágai Magyar Intézet igazgatónöje

17:20 Fogadás